

Ptujski tednik

Ptuj, 3. novembra 1956

Stev. 44

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Janez Petrovič — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din. polletna 230 dinarjev

Letnik IX.

Obsodba agresije

PREDSEDNIK TITO O AGRESIJI NA BLIŽNJEM VZHODU — AGRESIJA GROZI, DA SE BO SPREMENILA V VELIKO VOJNO — OZN MORA OBSODITI NAPAD IN OBNOVITI VERO ČLOVEŠTVA V MIR IN SODELOVANJE MED NARODI

Predsednik republike Josip Broz Tito je dal v sredo naslednjo izjavo o agresiji na Bliznjem vzhodu:

Na Bliznjem vzhodu je prišlo do odkrite agresije Izraela proti Egiptu, ki je ustvarila vojni položaj in ki grozi, da se spremeni v vojno velikega obsega z nedoglednimi posledicami in z nepredvidenim izidom.

Pod pretezo, da hočeta zaščititi to področje pred posledicami izraelskega vdora na enotna agresija.

Po včerajnjih poročilih iz New Yorka je 2. XI. Generalna skupščina OZN sprejela ameriško rezolucijo o ustavljivosti sovražnosti na Bliznjem vzhodu. Resolucija zahteva, naj se vse države, ki so zapletene v sedanji spopad, takoj sporazumejo o prekiniti ognja ter ustavijo vse vojaške premike. Generalna skupščina zahteva, naj vse prizadete države takoj umaknejo svoje sile na meje, ki jih določajo določila o premirju.

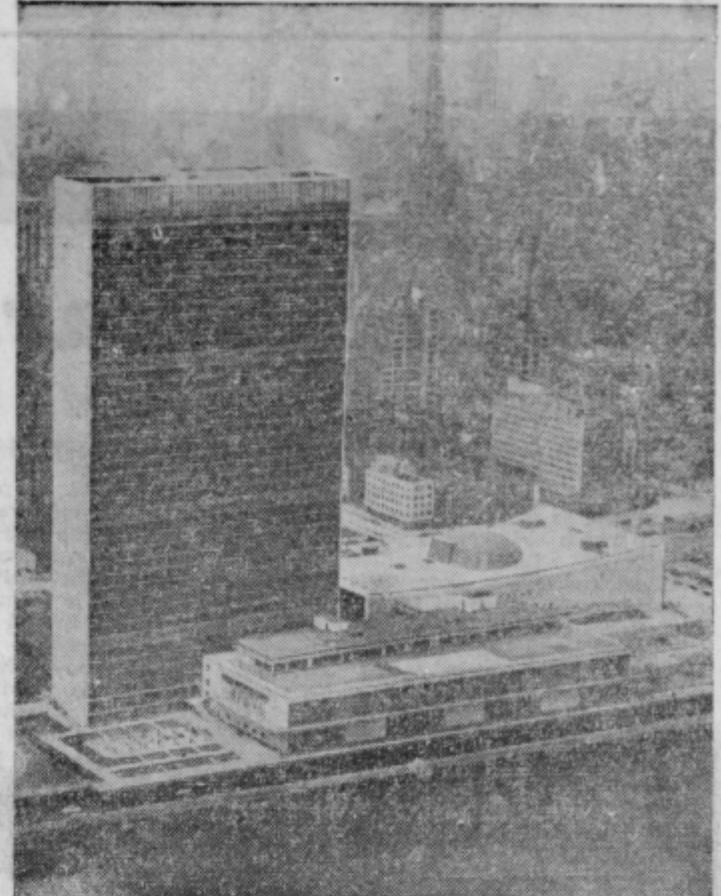

PREDSEDNIK TITO:
OZN mora obsoditi napad!

Predsednik republike Tito je že večkrat opozarjal na nevaren položaj v tem delu sveta. Isto so storili tudi odgovorni predstavniki mnogih drugih dežel. Toda prav v času, ko dejal predsednik Tito, ko so že bili ustvarjeni nekateri pogoji za sporazum, sta se Anglija in Francija odločili za silo, s poslobo katere hočeta Egiptu vsliti enostransko ureditev. To sta storili, ne da bi čakali na akcijo OZN in celo tako, da sta blokirali delo Varnostnega sveta, ki se je bil že sestal, da bi obravnaval to vprašanje in sklepal o njem.

Ob koncu svoje izjave je predsednik Tito dejal:

Če te agresije ne bodo zaustavili s skupnim prizadevanjem vseh članov OZN, bi utegnilo to imeti nedogledne posledice v tem delu sveta in ne samo v njem. Nemogoče in nedostupno je namreč, da bi v naših časih s silo obravnavali takšno vprašanje, kakor je tako. Ves svet po pravici pričakuje, da bo imela OZN, pa tudi vsak njen član posebej, pred očmi skrajne koristi mednarodne skupnosti in da bo z obsodbo te agresije in grožnje z vsemi razpoložljivimi sredstvi prepričala vojno in spet obnovila vero človeštva v možnosti, da se zagotovita mir in sodelovanje med narodi.

OZN je obsodila agresijo

Izjava jugoslovanske vlade o anglo-francoskem napadu na Egipt

Jugoslovanski narodi izražajo simpatije vladu in narodu Egipta

Jugoslovanski narodi in vrla FLRJ sta z globalnim vznemirjenjem in ogroženjem zvedeli za začetek britansko-francoske agresije proti Egiptu in o zverinskem bombardiranju Kaira. V imenu jugoslovenskih narodov je vrla FLRJ izrazila svoje simpatije narodu in vladu Egipta — žrtvi agresije.

Jugoslovanska vrla pričakuje, da bodo vsi narodi sreča in njihove vlade obsodile agresijo in jo skušale s skupnimi naporji zaustaviti. S tem ciljem je jugoslovanska vrla dala nalog svojemu stalnemu predstavniku v Združenih narodih, da zahteva takojšnje sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine OZN.

Žalna svečanost za dan mrtvih v Ptiju

V četrtek, 1. novembra t. l., je bila ob grobu naravnega heroja Jožeta Lacka in številnih borcev ter talcev na ptujskem pokopališču žalna slovesnost vprito velikega števila udeležencev, zvezan s protestom proti novim grobim vmešavanjem v notranje zadeve malih držav, zlasti proti oboroženemu napadu angleških in francoskih agresorjev na Egipt.

Udeleženci slovesnosti so se zbrali pri Lackovem spomeniku na Slovenskem trgu, od koder je krenila povorka z zastavami in praporji ter venci in godbo na

pihala »Svobode« na čelu na mestno pokopališče. Kot vsako leto ob dnevu mrtvih je tudi letos imelo pokopališče praznico lice. Pogled na neštete očrane grobove je vzbujoval vtis, kot da se je čez noč vse pozno cvetje preselilo na pokopališče.

Pogled na neštete udeležencev žalne svečnosti se je uprl v marmornati plošči vklesana imena padlih borcev na novem lepom spomeniku nad skupno veliko grobno heroja Jožeta Lacka in številnih borcev ter talcev iz minule vojne. Cvetje ob spomeniku je kazalo, da so bili tukaj že prej sojci padlih in

da so jim spomin prižgali svečke.

Na slovesnosti je govoril sekretar Okrajnega odbora SZDL, Miro Bratič. Kakor so ljudje pričakovali, ni bil njegov govor posvečen samo spomini na poleg rodiljube v tej grobnici, temveč je spregovoril o zadnjih političnih dogodkih v Madžarski in Egiptu. Vedno je naše državno in partijsko vodstvo ter našo ljudstvo s tovarišem Titom na čelu na strani malih narodov ter s simpatijami spremila njihovo borbo proti agresiji. Izrazil je globoko sočutje z žrtvami agresije vojnega napada

Angležev in Francožov na Egipt ter upanje, da bo OZN in javnemu mnenju uspel odpraviti novo veliko nevarnost za vojni počar velikega obsega.

Zalna slovesnost na pokopališču je končala s spuščanjem zastav in praporov, polaganjem vencov na grobove borcev in talcev ter vojakov stare jugoslovanske vojske, častno salvo in igranjem Svobodine godbe na pihala.

Ljudje so že v gručah ostali na pokopališču pri grobovih svojcev ter v razgovoru o najnovnejših političnih dogodkih v svetu.

Kljub temu, da revolucionarni proces na Madžarskem v trenutku, ko pišemo, še ni končan, so vendar že vidni obriši rezultatov te tragedije. Toda najprej do dosedanjemu dogajaju.

Madžari, ki so v zadnjih letih živeli pod podobnimi okolnostmi kakor Poljaki, so se živo zanimali za razvoj dogodka v tej državi. Te smo v glavnih obriših opisali že zadnjč. To je sprožilo široko ljudsko gibanje, ki je endočasno zahtevalo zagotovitev nacionalne neodvisnosti, suverenosti. Madžarske demokratizacije političnega, gospodarskega in splošno-družbenega življenja. Toda tedanja madžarska vrla tega ni hotela razumeti. Očigalo ga je kot protirevolucionarni in pri takšni situaciji ni bilo potrebno mnogo, da se je gibanje spremenilo v upor z orožjem, ki so se mu pridružili vsi. Stvar b. se verjetno hitreje končata in bi ne imela tako hudih posledic, k. obsegajo tisoče mrtvih in ranjenih, razbito glavno mesto Budimpešta in razstrejeno gospodarstvo ter promet, da takratna vrla na zagrešila najusodenjšega koraka, da ni poklicala na pomoč v državi se mužičkih sovjetskih čet. Sovjetski čete so se poziru odzvale. Toda madžarske množice niso klonile tudi pred temi. Ko so boji že nekaj dni trajali, se je sestal Varnostni svet, da bi »proučil situacijo na Madžarskem. Medtem je odstopila madžarska vrla tega na Imre Nagyjem na čelu in Hagedusem, kot zastopnikom stare smeri ob strani. Ljudstvo tudi s to vrlado ni bilo zadovoljeno in nemiri so se nadaljevali. Nagy je moral preosnovati vlad, ki jo sedaj tvorijo predstavniki političnih skupin, kot so obstajale po koncu vojne leta 1945. Ta vrla je objavila svoj program, ki v veliki meri ustrezza zahtevam množic in mir se polagoma vrnil v delo. Toda ostala je zahteva, da sovjetske čete takrat, ko se ni sposobno.

Seveda imamo v našem okraju tudi precej bolnikov s tuberkulozo, kjer je potrebna poleg načrtnega zdravljenja tudi druga pomoč. Protituberkulozne sekcije se z vnemo lotujejo tako dela na zdravstvenem presevovanju kakor tudi pri materialnem pomaganju potrebnih bolnikov. Žal se sredstva protituberkuloznih sekcij Redčega križa zelo omejena. V drugih slovenskih okrajih črpajo precejšnja sredstva iz 5% davka na alkoholne pišeče, ki pa se pri nas iz nerazumljivih razlogov še ni uveljavil. Prispevki v protituberkuloznom tednu so namejeni sekcijam RK, za uspešno delo v borbi proti tuberkulozi, ki je v našem okraju še nujno potrebna.

Tuberkuloza še ni pokončana! Naj vsak državljan po svojih močeh in znanju doprinese svoj del! Dr. Josip Sušterič.

Seveda imamo v našem okraju tudi precej bolnikov s tuberkulozo, kjer je potrebna poleg načrtnega zdravljenja tudi druga pomoč. Protituberkulozne sekcije se z vnemo lotujejo tako dela na zdravstvenem presevovanju kakor tudi pri materialnem pomaganju potrebnih bolnikov. Žal se sredstva protituberkuloznih sekcij Redčega križa zelo omejena. V drugih slovenskih okrajih črpajo precejšnja sredstva iz 5% davka na alkoholne pišeče, ki pa se pri nas iz nerazumljivih razlogov še ni uveljavil. Prispevki v protituberkuloznom tednu so namejeni sekcijam RK, za uspešno delo v borbi proti tuberkulozi, ki je v našem okraju še nujno potrebna.

Tuberkuloza še ni pokončana! Naj vsak državljan po svojih močeh in znanju doprinese svoj del! Dr. Josip Sušterič.

Pridite v ponedeljek, dne 5. novembra, v Mladiko na razstavo!

V ponedeljek, 5. novembra, bo v Ptiju konferenca Zveze ženskih društev ptujskega okraja z obsežnim dnevnim redom glede na številne probleme in vprašanja v zvezi z vsestranskim zamejanjem.

Bolnica za zdravljenje TBC v Topolščici

Naše sadjarstvo in rajoni

Razprave sadjarjev na zborovanju v Novem mesecu

V dnehi 25. in 26. oktobra je bilo v Novem mestu zborovanje sadjarjev iz vse Slovenije. Tega zborovanja se je udeležilo večje število naših sadjarjev s posameznimi KZ. Da ne ostanejo predlogi in sklep zborovanje pozabljeno; ali nepoznani sadjarji, nekaj važnejših predlogov.

Referati so obravnavali sledenje teme: Organizacija sadjarstva in socialistični odnos v proizvodnji, sadna trgovina in izvoz, predelava sadja in okviru KZ, naloge sadarskih pomočnikov, investicije in pogoji za kreditiranje, tehnika v sadjarstvu, varstvo sadnega drevja, delo v znanosti in program dela kmetijskih zadružin in pospeševalne službe v letu 1956/57.

Lep plemenski naraščaj

Republiška komisija Kmetijskega inštituta iz Ljubljane je v petek in soboto pregledovala po kmetijskih zadružinah in kmetijskih gospodarskih ptujskega okraja naraščaj po izbranih plemenjakih. Komisija, ki jo je vodil prof. Ivan Erčuli, je ugotovila da so potomci izbranih plemenjakov skladni, lepo oblikovani in ustrezajo razmeram ptujskega okraja.

V završkih sodih vre

• Kmetijsko gospodarstvo Završ je v soboto zaključilo s trgovijo. Navliz slabi letini so bili v Završu s trgovijo že kar zadovoljni. Količinsko izgubo je nadomestila kakovost; saj so letos vina odlična. Stopnja sladkorja je presegala tudi 23 stop. Mošt se vskladiščili v lastni kleti, ki so jo letos razširili, tako da je v njej prostora za dva letnika vina. KG Završ šola vino izključno za izvoz.

Priprave na občne zbere KZ

Clanji upravnih odborov kmetijskih zadružin razpravljajo te dni na številnih sestankih o delovnih programih zadružnih organizacij za prihodnje leto. Ker je izdelava teh programov povezana z obširnim strokovnim in političnim delom — po našem mnenju bi bilo zelo koristno, če bi pri sestavi razen članov upravnega odbora, vodstev zadružnih podjetij in strokovnjakov sodelovalo tudi lokalne politične in družbenne organizacije — je prav, da v kmetijskih zadružah že sedaj prično razmišljati o podrobnostih in se o tem pogovarjati z zadružnim členstvom. Tako izdelan program bo tudi občni zbor lahko sprejel brez večjega zadrževanja in pojasnjevanja, medtem ko doslej člani zadruž in večini primerov niso bili seznanjeni s podrobnostmi, ki jih zaradi kratkega časa tudi na občnih zborih niso mogče pojasniti ter v celoti upoštevati morebitne konstrukтивne predloge in dopolnitve.

Težišče delovnih programov zadružnih organizacij naj bo predvsem na zadružnih investicijah, ki bodo zagotovile načrtno in postopno podružljevanje proizvodnih sredstev. V programu je treba predvideti tudi najvažnejše naloge, katerih urenitev bo čimprej vplivala na povečanje proizvodnje in utrjevala socialistične proizvodne odnose.

Program naj bo sestavljen na podlagi dejanskih materialnih možnosti. Tu je treba doseči, da bodo tudi zadružniki sami prispevali čimveč sredstev, medtem ko bo nekaj sredstev mogoče zagotoviti iz lokalnih virov. Razne kmetijske ukrepe je treba upreti predvsem na sredstva samih zadružnikov. Program naj dole uporabo sredstev zadružnih organizacij, katerih glavni del je či med drugim tudi smotorno treba predvideti za zadružne investicije. Evidenco in kontrolo nad koriščenjem sredstev bodo prihodnje leto prevzete zadružne hranilnice.

To so v kratkem glavne smernice, ki naj jih zadružne organizacije upoštevajo pri izdelavi svojih delovnih programov za prihodnje leto.

Prvi referent je prikazal razsadjarstvo od početka, ko je lastnik zemlje posadil le par sadnih dreves zase, preko razširjene proizvodnje sadja tudi za trg vse do danes, ko sadje tudi izvaja v druge države. Potrošnja svežega sadja je pri nas 20 do 27 kg. v sredini Evropi 45 kilogramov, v ZDA pa celo 75 do 115 kg na osebo povprečno. Te številke povedo, da je višji standard človeka v uživanju svežih sadnih sokov in sadja in ne kot nekdo misli v uživanju raznih mesnih pečenk. Saj je prvotni človek užival tekem poljetja sveže plodove rastlin in bil orjak. Zato ni nič čudnega, če se človeška hrana vse bolj obraca na svežo prehrano v nekuhanih oblikah. Po statističnih podatkih vidimo, da raste s civilizacijo potrošnja sadežev. Samo Nemčija uvozi letno do 700.000 vagonov sadja in sadnih izdelkov poleg močne domače proizvodnje.

Razvoj plantažnega sadjarstva je pri nas in drugod po svetu povezan z modernizacijo celotnega kmetijstva v smeri blagovne proizvodnje. Pri nas so sadne plantaže že vse preveč pisane. Več sadežev na tem zemljišču drug drugemu ovira rast, se zasenčujejo, kradejo hrano in vlagajo druga drugi itd. V času rodnosti zahteva vsak sedež polno nego v gnojenju, obdelavi zemlje in škropiljenjem, zato ne sme biti medsadje ovira. Intenzivne kulture so večkrat vzrok istočasne konice dela, ker delavne sile ni, izostenje neka opravila, ki končno odločajo o uspehu.

Praktične ugotovitve in znanstveni požkusi agrarnih ekonomistov zaključijo dejstvo, da ni možno govoriti o mešanih kulturnah na tem prostoru, temveč le o nekem določenem stenilu specjaliziranih kultur al. pa o specijaliziranih obratih z enim ali trem sadeži. Ugotovljajo, da je preobrazba kmetijskih obratov in obstoječo mešano proizvodnjo v sodobne proizvodne enote z eno ali več specjalnimi kulturnimi, gospodarska in družbenega nujnosti. Zlasti malii kmetijski obrati imajo pri nas avtarčen znajščaj, ker pridelajo po 30 in več različnih sadežev, ki jih proizvajalec rabi za svojo družino. Iz delavno-tehničnega gledišča so tako obrati zelo zlasti, trošijo mnogo delovne si-

le in zelo malo tehničnih sredstev. Seveda je njih metoda dela zastarela. Z družbenega stališča je to konservativno, s stranskim zastrinjanjem sadja tudi za gnojenje na nazadnjaštvo.

S preobrazbo našega kmetijstva se poveča blagovna proizvodnja, s povečano tržnostjo vrednosti pridelka in večajo delnimi dohodki. S tem v zvezi bomo povečali potrošnjo tehničnih sredstev in ostalih sredstev, ki jih rabljamo v družini. Na ta način se poveča blagovna izmenjava med mestom, tovarno in vasjo. S povečanjem proizvodnje se ustvari temelj za razvoj živilske vse druge industrije in priboljšava pogoj za razvoj zadržništva in socialistični odnosi v kmetijstvu. Z mehanizacijo pa zmanjša poraba ročne delovne sile. Razumljivo, da tak preobrazba kmetijstva rabi dolochen čas in gotove predprizprave za dejansko izvedbo. Zbor je sklenil pohitev z rajon zacijsko sadarskih površin v vseh predelih, kjer bi sadje dobro uspevalo in dajalo višje donose kot ostale kulture, na primer nižje v nogradniške legi, višje travniške in njivske površine itd. Prina smo razonacijo vinogradniških leg skoraj končali. Samo Nemčija uvozi letno do 700.000 vagonov sadja in sadnih izdelkov poleg močne domače proizvodnje.

Zborovalci so ponovno potrdili delitev LRS na 3 kmetijske rajone in znotraj teh v 5 okrožij, in sicer: podravsko (našč), posavske, alpsko, kraško, gorško in litskovo okrožje s skupno 26 sadnimi okoliši. Ta razporočitev je potrebna, ker ima vsak sadni okoliš svoje klimatske pogoje, ki so velik pripomoček v proizvodnji. Proizvodnja se mora podrediti zahtevi trga. Zato je možno usmerjati sadarsko proizvodnjo po nekem načrtu v merlu vse Slovenije. Planiranje sadjarstva po sadnih plemenih in nadalje po sortah je sigurno, če upoštevamo dosedanje uspeh. Tako se določa mesto za jablane, hruške itd. tako, da so vsa plemenata, ki neko tržno vrednost predstavljajo, določena čimborj gospodarsko.

Prelog Sveta za sadjarstvo pri GZZ je, da v letu 1957 dajo prioritet za rajonizacijo tudi Halozin, pozneje pa ostalem delu našega okraja.

V to področje naj se vložijo razpoložljiva sredstva kreditov.

in prispevkov iz skladov za pospeševanje kmetijstva predvsem za izdelavo karte rajonizacije za strnjeno obnovu v zaskrbljenih kompleksih (slično kot že imamo v Markovčih, Moščanjih itd.). Kmetijske zadruge in masovne organizacije imajo dolžnost spodbujati sadjarje za snovanje skupnosti sadjarjev po posameznih naseljih in vseh, da pristopijo k skupni enotni obnovi. Tem skupnostim bodo preko svoje kmetijske organizacije KZ preskrbljena investicijska sredstva za obnovo, ureditev skupnih cest, vodnih zajetij, skladišč, strojih za obdelavo zemlje in sadik, skupnega skrba za pravilno in pravočasno gnojenje, škropiljenje, obrezovanje in obiranje plodov, za skupno prodajo sadja, odpremo itd. Sadjarstvo stavi danes že vrsto zahtev za donosno obratovanje. Ker tega posameznik ne more zasledovati, da bo celotna proizvodnja sadja tako, kot jo imajo že danes, sicer maloštevilni sadjarji. Zavedati se pa moramo, da zahteva časa. Kdor ne sledi času, ne more žeti izkupljčka.

Posamezne občine naj bi skrbeli, da njih teritorij ne zastača v tem napredku, zato naj socialistični obrati na posamezenem predelu pokažejo pravilno pot.

Obnova skupnih sadovnjakov ima vrsto prednosti pred sajesnjem posameznim dresvom ozirkoma skupne, razmetane po delu opečanega sadovnjaka. Zvezna uredba za začasno oprostitev plačevanja dohodnine od kmetijstva predvideva možnost oprostitev za strnjene nasadej, jablan, hrušk, sлив in drugih peškarjev za dobo 8 let, za posajene površine z orehom za dobo 10 let po sajesnjem. Te ugodnosti imajo sedaj le strnjene nasade. Zato je patremo, da se teh ugodnosti poslužimo, dokler so v veljavni. Vsako samohotonje sajesnega drevja je seveda od te ugodnosti izključeno. Sadne sadike lahko naročite preko svoje kmetijske zadruge ali direkten pri referentu za pospeševalno službo na okrajnem zadržništvu v Ptaju. Sadike je naročiti vedno jeseni, ker sadik v drevesnicah primanjkuje.

Novak Franc

(Nadaljevanje sledi)

Rastline potrebujejo kalij v mnogo večji količini kot druge, za življenje tudi važne hranilne snovi, kot n. pr. dušik, fosfor ali apno. Zato je treba z gnojenjem nadomeščati količine, ki jih rastline vsako leto odvzamejo zemlji. V tem pogledu smo dosledni, samo glede dušika, ne pa tudi kalija.

Vloga kalija v rastlinskem telesu je v tem, da iz ogljikove dvokisice, ki ga dobiva rastlina iz zraka in vode, tvori ogljikove hidrate (škrob, sladkor). Ce primanjkuje kalija, je tvorba ogljikovih hidratov nepopolna in počasna. Zrno žita ne postane tako polno, v koreninah in gomoljih se ne nabere tolko škroba in sladkorja, kot je to potreben sicer mogoče. Vpliva, ki ga ima kalij na rastline, ne moremo presojati z očmi, temveč s tehniko. Vendar izkušeno očko opazi tudi na zunanjost rastline

znake pomanjkanja te ali druge potrebne hrane. Pomanjkanje kalija povzroči včasih zelo bujno rast listov, kar zapelje pridevalca v misel, da je rast rastlin dolčna. Zato tudi ne uvidi potrebe gnojenja s kalijem. To je posebno vidno na pr. pri pesi, ki rabi veliko kalija. Ce ga je premalo, se prvotna bujna rast listov nenadoma ustavi, med listnimi rebi pa se pojavi temne lišce z belimi pikami, kar ker bi bila pesa napadena po plesni. Ce primanjkuje mnogo kalija, se začne listi ob robovih zavijati ter končno odpadejo. Najvažnejša posledica pomanjkanja kalija pa je manjši odstotek sladkorja v pesi in škroba v krompirju, pa tudi pr. delek je občutno manjši.

Kalij je torej nujno potreben krompirju, pesi, repi, travniku in povsod tam kjer želimo pridelat veliko zeleno mase.

Po domovini

Sončna peč pri Piranu

Veliko povpraševanje po opeki in cementu

Slovenska gradbena podjetja bodo morala dobivati manjšo opeko iz Vojvodine, kjer imajo še na zalogi okrog 50 milijonov opek, medtem ko so v Srbiji in Sloveniji razprodali sproti ves pridelek.

Po znižanju cene cementu so naglo splahnele vse zaloge. Nekateri cementarni so zadnje dni začasno ustavile prodajo cementa za široko potrošnjo, da bi lahko zadostile gradbenim podjetjem. Jugoslovanska industrija cementa je dosegla v avgustu t. l. svojo doslej največjo mesečno proizvodnjo.

Postopek za priznanje regresa za umetna gnojila

Pri nakupu umetnih gnojil in sredstev za zaščito rastlin bo potreben po napotki Državnega sekretariata za finance v bodoči prošnji za regres prilожiti tudi obračune regresa, ki jih potrdijo uprave za finance pri občinskih ljudskih odborih.

ČEBULA IZ NIZOZEMSKIE IN EGITA

Zaradi pomanjkanja domače čebule je s posebno odločbo prepovedan izvoz čebule, ki je dosegla v zadnjem času že ceno 80–100 din po kg. Čebulo bomo morali uvoziti za zimo iz Nizozemske in bo stala na trgu okrog 60 din kg. Pozneje bo čebula uvožena iz Egipta za kritje vsakadnjih potreb.

OTROŠKA PARALIZA POPUŠČA

Po porocilih Zveznega urada za ljudsko zdravje je bilo v času od 8. do 14. oktobra t. l. v Jugoslaviji največ primerov čebuline (639), oslovskega kašla (393), oščice (276), grize (253), zlatnice (186) in izpod 100 primerov trebušnega tifusa, otroške paralize, paratifusa, tetanusa in meningoitisa. V tednu od 15. do 21. oktobra je bilo 19 novih primerov otroške paralize, ki je je vedno manj primerov. V Sloveniji je bilo 12 novih primerov, in sicer po 3 primeri v okrajih Celje, Kranj in Ljubljana, po 1 primeru pa v okrajih Kočevje, Novo mesto in Trbovlje.

OPEKA IZ LURGI PRAHU

Gradbeno podjetje "Gradbenik" iz Soštanja bo začelo izdelovati zdajke vseh vrst, okenske okvirje, cevi za kanalizacijo in drugo iz lurgi prahu — premogovega pepela, ki ga odplavlja nova termoelektrarna v Soštanju. Izdelava teh izdelkov je še v poskusnem postopku. Taki izdelki bodo znašno znižali gradbeno stroške podjetja.

OBETA SE NAM ZGODNJA IN OSTRA ZIMA

Po napovedih dr. V. Manohina v dunajskem meteorološkem časopisu »Wetter und Leben« bo zima 1956/57 zgodnja (višek mrazu že v decembri, najpoznejše v januarju) in zelo hladna. Celotno razdobje od novembra do marca bo imelo povprečen odklon temperature od normale med -3,8 stopinjam in -4,7 stop. Najhladnejši mesec decembra ali januar bosta imela -5 in -8 stopinjam. V februarju se obeta omiljenje zime.

ENOLETNE JABOLČNE HRUSKOVE, CESNIEVE SADNE DIVJAKE, tudi vegetativne EMA podlage, priznano brajdno trsje, s posredovanjem pri KZ tudi eno- in dvoletno vinogradniško cepljeno trsje — uslužno posreduje in nudi v prodajo znan Holčeva drevesnica pri Gomili, pošta Juršinci.

Hitrejše in cenejše pitanje živine

Prvi poskusih niso našli namreč nobenih sledov stilbestrola v mesu zaklana živine in tudi ne ugotovili nobenih škodljivih posledic pri ljudeh, ki so merovali dobitki. Vendar bodo potreben še nadaljnji poizkusni na tem področju, preden bodo pravilno dovolili uporabo stilbestrola za pitanje živine in s tem zagotoviti dobitki.

Dobite jo v naših domačih trgovinah z električnimi potrebnimi količinami. Z njo moremo v razmeroma kratkem času segreti več količine vode.

Zgrajena je po istih načelih kot so majhni grelci za vodo, ki jih vtaknemo v lonček. Grelna spirala je vdelana v kovinski cevki, ki je skozi bakelitevo ročaj spojena z gumijasto cevjo tako, da je lahko brez skrbi potegnjeno tudi do bolj oddaljenih delovnih mest. Tuk ob ročaju je pritrjen kovinski ključ, s katerim obesimo spiralo na posodo tako, da potopimo v tekočino samo grelno spiralo; bakelitevo dirži z žico pa ostane suhi. Spirala z drž

Andrej Kovač, bibliotekar:

Ptuj in okolica v pesmi in povesti

Med nemškimi pisatelji, ki so opisali štajersko deželo in njene ljudi je še najbolj simpatična ANA WITTULA. Sicer ne sodi med pomembnejše pisateljice, vendar jo bomo upoštevali že zaradi tega, ker opisuje v svojih delih, predvsem naše mesto z okolico, s katerim je bila tesno povezana s svojo življenjsko usodo.

Ana Wittula, rojena Unger, se je rodila 2. aprila 1868 v Mariboru kot hčerka železniškega uradnika Julija Ungerja. Ko se je za krajšo dobo mudila v Ptiju, je spoznala tudi pionirskega nadporočnika ter poznejšega uradnika južne železnice Fritza Wittula in se poročila z njim v letu 1892. 6. marca 1918 je umrla v Gradcu po težki želodčni operaciji. Pokopana je na leonardskem pokopališču v bližini graške deželne bolnice.

Med prvo svetovno vojno je priobčevala krajše pripovest iz motivi iz štajerskih krajev in sicer v časopisu »Knjiga za vse ter »Avstrijskem ilustriranim časopisu«. V letu »Landwehrjeva hiša« (Das Landwehrhaus), ki ga hrani v prepisu Študijska knjižnica v Ptiju, nam pisateljica naničuje vrsto spominov in zgodil iz svoje rane mladosti. Kot kraj izida te »družinske kronike« je naveden Innsbruck, datiran pa je z 9. marcem 1908.

»Podobe iz moje mladosti« — pripoveduje avtorica v uvodu — »se prebujajo in pripovedke moje ljubljene materje zopet oživljajo«. Pisateljica čuti potrebo, da bi vse to napisala in priklicala v spomin minule dogodke, da bi pred njenimi očmi zopet oživila lepa dežela mladostne ljubezni njenih starcev. S svojimi slabimi močmi bo skušala priklicati v življenju ljube podobo starega Ptuja. Z velikim hrepenjem misli na staro gnezdo z njegovimi mačjimi glavami (Katzkopfpflaster) in na njegovo prastaro, veliko preteklost kot »Poetovio Romanorum«.

Ti ljubi, star grad — Gornji Ptuj! Kako ponosno štrle v nebo tvoji, od dežja izprani zidovi. Kako draži domišljijo s svojimi, skor veden zaprtimi naoknicami, kaj bi le utegnilo biti skrito za njimi?...

Pisateljica ne ve, ali je grad lepši pod modrim nebom spomadi, ko zre na hišice, ki se gnetejo pod njim in kadar ga pozdravljajo cvetoča drevesa iz vrtov kot šopki, šopki belih in rdečih rož. Na bližnjem Vičavi se oglašajo takrat prvi ščinkovi, ptujski otroci nabirajo po grajskih pobočjih zgodinje pomladanske rože, najprej zvončke, potem bele vetrnice, rdeče petelinke ter druge pomladanske cvetovne in končno radostno pozdravljajo prvo vijolico.

Ali pa je morda ptujski grad lepši takrat, ko se pod jesenskim nebom vidi vse tako na dalet in jasno, kadar se na njegovem dvorišču bleše kostanji kot zlato in stopa po gladkih sadežih med šumotajočim listjem.

Tudi divja trta žari temnordeče okrog grajskih zdov in se meša z zelenjem bršljana.

In spodaj leži mimo v jeseni svetlobi lepa Drava in široko nosi svoje valove v bližnjo ogrsko deželo.

Toda poslušaj! Kako svojstveno odmeva klopkanje mališnih leseničnih klopotcev, ki jih stavlja slovenski kmet v začito zreli jagod na najvišji vrh vinoograda, da bi odvrnil od sladkega sadeža predzrne ptiče. Ti glasovi klopotcev so nerazredljivi s spodnjo štajersko deželo.

Oto se zadovoljno ozira preko spodaj ležečih sadovnjakov, v katerih še tu pa tam vabi kačo rdeče jabolko. Pogled plove dalje preko mesta in reke do vinorodnih Haloz, izza njihovega hrbta pa gleda iz rumenih in rjavih bukovih gozdov starci poganci Donečka gora.

Nel Stari Gornji Ptuj je pač najlepši v mesečini zimske noči, ko ropoče nočni vlati preko dolega dravskega mostu. Teden sediš v kuneju pri oknu in vesno posluša rezek pišk lokomotive.

Ko zre človek v svetlo noč, tedaj vidi, kako mole grajski zdovi v temno, z zvezdami posuto nebo, s snegom pokrite hiše pa se čudovito zrcalijo s svojimi lučkami v srebrnem toku reke Drave. Stari cerkveni stolp

konu skoraj petdeset let. Tudi naša pisateljica je našla v Ptiju svojo zakonsko srečo. V posebnem poglavju opisuje, kako je njen stari oče Franc Bartomej Landwehr prišel iz severnonemškega Hannoverja pred letom 1818 v Ormož, kjer je ustanovil majhno barvarno (Blaufärberei). Na svojem obisku v Ptiju je spoznal zelo pridno sestro barvarice (Färbermeisterin) Reiter, ki se je imenovala Rozalija Fromm. Iz tega zakona se je rodilo enajst otrok, žena Rozalija je umrla pri porodu zadnjega otroka leta 1834 in je pokopana na ptujskem pokopališču s svojim sinom Avgustom, objokovanom pa je moža in dejetih otrok.

Franc Landwehr se je preselil leta 1819 v Ptuj, kjer je kupil konjenadstropno hišo št. 52 v Gosposki ulici (danes Prešernova) na ogalu Spitalske ulice (danes Cankarjeve). Na dvorišču te hiše je bil spočetka majhen vrt s sončnico iz španskega bezga, ki pa se je moral kasneje umakniti, ko so razširili na tem mestu delevnico. Spodnje štajerski kmetje so takrat sami tkali platno in ga nosili v omenjeno barvarno, kjer so ga z indigovcem modro barvali (indijansko modro barvalo).

Možje so nosili hlače in predpasnike, žene pa oblike v celeni, potiskane večinoma samo z enim vzorcem, v belem, rumenem ali zelenem. Barvar Landwehr je imel spočetka le majhno izbiro vzorcev in modelov za tisk. Te modele je Landwehr znal tudi sam izdelovati iz lesa, kovinskih palic in ploščic. Včasih je kakoli ničemer kmetij posebno ugajal kakšen vzorec pri njegovem konkurenču Reiterju. Tedaj se je ubog Landwehr često mučil vso noč pri medli lojenki, da je napravil vzorec, ki je ustrezal zaželenemu okusu hrvatske kmetije, ki je nosila škrnje. Ta Landwehrjeva pridnost je bila poplačana s tem, da je njegovo podjetje začelo procvitati in je kmalu prekošlo svojega tekmeča in Landwehrjevega sorodnika Reiterja.

Landwehr je moral svojo ženo zelo ljubiti. V utici za hišo, kjer je s svojo mlado ženo često posedel, je stala kamenita miza z lepo marmornato ploščo, brzkonje rimskega izvora. V to ploščo je sam vsekaj napis, ki je pozneje na njunem skupnem grobu pričal o izpraznjeni kupi trpijanja, o nemotenem in nevdramnem spanju, iz katerega pokojnike ne prebudi več glas jokanja...

V poglavju o stari materi Ani pripoveduje pisateljica, kako so starci starišči njene babice, s primikom Kittendorfer kupili kavarne z veliko plesno dvorano od Jožeta Kiperza. Kavarne Kiper je že v letu 1789 sezidal veliko plesno dvorano na mestu, kjer je bil pozneje hotel Osterberger (danesh Dom armije). Z Ano se je Franc Landwehr drugič poročil, čeprav so Ani njeni starci odločno branili poročilo vдовce s tolkimi otroki, katerih število se je povečalo z novim zakonom za šest otroških ust. Pisateljica stari oče je imel potem takem od obih svojih žena 17 otrok; umrl je v letu 1873, 84 let star.

Sedaj Cankarjeva, nekdaj Spitalska ulica v Ptiju

Delo mladinske organizacije na Vajenski šoli za lesno stroko

23. septembra se je pričel na Vajenski šoli za lesno stroko v Ptiju reden pouk. Mladi fantje so prišli iz vseh tistih krajev Slovenije, kjer nimajo priložnosti obiskovati rednega strokovnega pouka.

Ob pričetku pouka je bila na šoli ustanovljena mladinska organizacija. V svoje vrste je vključila člane in tudi tiste učence, ki do tedaj niso bili nikjer včlanjeni. Sedaj steje 42 mladincev, ki so pripravljeni, da z resnim delom na mladinskem polju po svojih zmožnostih pomagajo pri izgradnji socializma.

Ustanovni sestanek je dal smernice mladinskemu delu. Organiziran je marka stični krožek. To je drugi krožek te vrste v Ptiju

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

Na šoli je nekaj dobrih športnikov, ki poživljajo športno utstavljanje. Mladinci imajo odboljkarsko in nogometno moštvo, ki bosta tekmovali z ostalimi športnimi aktivami v Ptiju. Tako bodo npr. odigrali tekme z Dijaškim domom, Gimnazijom in Vajensko šolo za razne stoke.

Mladinski aktiv je sklenil, da bo tudi sodeloval na raznih mladinskih krajevnih akcijah, kolikor bo ostalo kaj prostega

